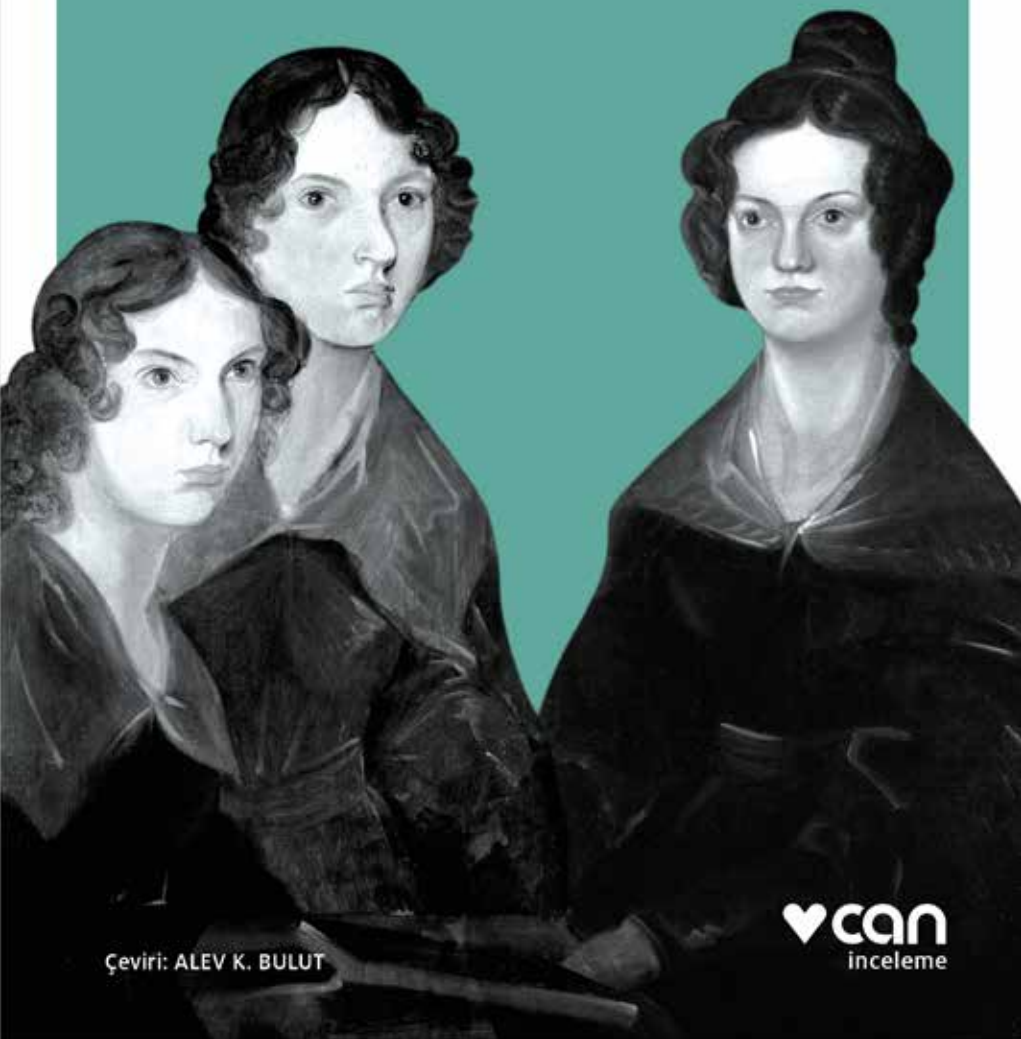

TERRY EAGLETON

Güç Mitleri

Brontë Kardeşlere
Marksist Bir Bakış

Çeviri: ALEV K. BULUT

♥ can
inceleme

TERRY EAGLETON
GÜÇ MİTLERİ
BRONTË KARDEŞLERE
MARKSİST BİR BAKIŞ

Myths of Power: A Marxist Study of the Brontës, Terry Eagleton

© 1975, 1988, 2005, Terry Eagleton

© 2017, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu kitabın İngilizce ilk baskısı Macmillan Yayınevi'ne bağlı Palgrave Macmillan tarafından "Myths of Power, 2nd editon by Terry Eagleton" adı altında yayımlanmıştır. Bu edisyon, Palgrave Macmillan ruhsatıyla çevrilmiş ve yayımlanmıştır. Yazarın tüm hakları saklıdır.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Anatolialit Telif ve Tercümanlık Hizmetleri Ltd. Şti. aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Şubat 2017, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Kaan Durukan

Düzeltili: Burçak Başpınar, Mert Tokur

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26

Topkapı-İstanbul

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3411-3

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750734113

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

TERRY EAGLETON
GÜÇ MİTLERİ
BRONTË KARDEŞLERE
MARKSİST BİR BAKIŞ

İNCELEME

İngilizce aslından çeviren
Alev K. Bulut

TERRY EAGLETON, 1943'te, İrlanda kökenli Katolik bir ailenin çocuğu olarak Salford'da doğdu. Marksist kültür eleştirisi geleneğinin en önemli ve en üretken isimlerindedir. Akademik kariyerinin büyük bölümünü Cambridge ve Oxford'da geçirdi; kültürel çalışmalar alanının öncülerinden Raymond Williams'ın öğrencisidir. Eserlerinde, Williams'ın yanı sıra Louis Althusser, Jacques Lacan, Jacques Derrida, Jean-Paul Sartre gibi düşünürlerle diyalog içindedir. Yapıtları arasında *Eleştiri ve İdeoloji*, *Edebiyat Kuramı*, *Postmodernizmin Yanılsamaları*, *Kültür Yorumları* ile *Kuramdan Sonra* sayılabilir. Kuramsal yapıtlarının dışında *Azizler ve Âlimler* adında bir roman kaleme almıştır.

ALEV (KERİMOĞLU) BULUT, 1985 yılında Hacettepe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Çeşitli yayınevlerinden yazın ve yazın dışı 35 kitap çevirisi, çeşitli dergi ve kitaplarda yayımlanmış makale ve öykü çevirileri, yazın ve dil konularında deneme ve inceleme yazıları bulunmaktadır. *Çeviri, Dil ve Metin* (2003), *Basından Örneklerle Çeviride İdeoloji: İdeolojik Çeviri* (2008) ve *Tercüme Hatası!?* başlıklı kitapları bulunmaktadır. Gazi Üniversitesi ve Hacettepe Üniversitesi'nde çalışmıştır. 1996 yılından itibaren İstanbul Üniversitesi'nde görev yapmaktadır.

DOMINIC, DANIEL ve West Yorkshire işçi hareketine

İçindekiler

Teşekkür.....	13
30. Yıl Baskısı için Önsöz	15
Giriş.....	23
1. <i>Jane Eyre</i>	38
2. <i>Profesör</i>	59
3. <i>Shirley</i>	73
4. <i>Villette</i>	90
5. Charlotte Brontë Romanlarının Yapısı	105
6. <i>Uğultulu Tepeler</i>	129
7. Anne Brontë	155
Notlar	173
Dizin.....	181

30. Yıl Baskısı için Önsöz

Brontë kardeşleri yalnızca tarihsel konumları açısından değil her anlamda geç romantik dönemin yazarları olarak tanımlayabileceğimizi düşünüyorum. On dokuzuncu yüzyılın sonu ile sanayi-cii kapitalist İngiltere'nin ilk evresine denk gelen o muhteşem romantik dönemin sonunun yazarlarıydı onlar. Bu nedenle onlara romantizmin dorukta olduğu yenilikçi drama çağı ile yepyeni ve krizlerden geçerek doğan sanayi toplumunun örtüştüğü bir ara dönemin geçiş yazarları diyebiliriz. Bu dönemin toplumunun kökleri Brontë'lerin yaşadığı bölgeden (Kuzey İngiltere) bütün dünyaya yayılan fabrikalarda ve pamuk atölyelerinde bulunuyordu.

Yani kız kardeşler eserlerini kelimenin tam anlamıyla küresel sanayi toplumunun göbeğinde yazıyorlardı. Sanayi Devrimi kapılarının dibinde, neredeyse yaşadıkları rahip evinin penceresinin önünde olmuştu. Romanlarından birinin, Charlotte Brontë'nin *Shirley* romanının, konusu da zaten Yorkshire'ın sanayileşmesidir. O dönemde o coğrafyada bir taşra kasabasında yazar olmak adeta dünya tarihinin önemli bir merkezinden yükselmek demektir. On dokuzuncu yüzyılın ortalarında dünyanın farklı köşelerinde Bradford, Manchester, Leeds ve Liverpool'dakilerden daha ünlü pek az sanatçı vardı. Sanatçılar yalnızca yaşadıkları dönemin ürünü değildiler. Bir yazarın hangi dönemi temsil ettiğini bir çırpıda söylemek kolay değildir. Önceki dönemden ayakta kalmayı başarmış veya görkemli bir geçmişten artakalmış olabilirler. Tabii, henüz netleşmemiş bir geleceğin müjdecisi de olabilirler. Yirminci yüzyılın başlarında birçok modern sanatçı değişen dünya düzeninde yer ederken bu iki eksen birleştirip sırtını daha ilkel ve eski ama sahici bir uygarlığa yasladı. *Uğultulu Tepeler*'de zaman kullanımı biraz karmaşıktır. Heathcliff ile Catherine eskinin romantik tipleri midir, yoksa devrimin tetikleyicileri mi? Veya aynı anda ikisi de mi?

Brontë kız kardeşler için romantik dönemin sonuna ait olmak en azından iki döneme birden ait olmak demektir. Otoriter Tory'ci babaları onları kahramanlık öyküleri ve mitolojiyle büyütmiş, Wellington düküne saygıyı, manen güçlü ve soylu olana hayranlığı öğretmişti. Bunlar zaten o şaşaalı, süslü romantik dönemdeki devrimlerin ve karşıdevrimlerin altyapısını oluşturan kavramlardı. Gerçek anlamda tarih yazıldığına tanık olunan ender zaman dilimlerinden biriydi, Paris'ten Boston'a her yerde kadınların da erkeklerin de ayaklarının altındaki toprağın gümbürtüsüyle kaydığı, yepyeni bir duyarlılığın doğduğu dönemdi. Blake ve Robespierre'in, Hegel ve Jefferson'ın çağıydı; Byron'ın şiirlerinden Shelley'e Amerikan Anayasası'ndan Kant felsefesine her alanda yepyeni oluşumların görüldüğü çağı. Aydınlanma çağı bitmiş kadınlar ve erkekler rasyonel, kısıtlı özneler yerine kendini özgürce ifade eden tutkulu, duyarlı bireyler olarak tanımlanmaya başlamıştı. Yaratıcı düş gücü özgürleşince devrimci politikalarla ilginç bağlar kuruldu.

Kız kardeşler gibi böyle yeni bir dönemin eşliğinde yaşayanların geçmişin ihtişamına özlem duyması kaçınılmazdır. Fransa'da Napoléon sonrası dönemi yazan Stendhal'ın eserlerindeki ihtişam sona ermiş, isyanın şiirsel dili, fetih ve kahramanlık öykülerinin melodramı yerini orta sınıfın sıkıcı günlük öykülerine bırakmıştı. Yaratıcı düş gücü dünyanın ilk sanayi toplumunu kuşatan katı kurallara teslim olmuştu. Bu değişimin küçük ölçekli bir örneği mitoloji ve romantizmle geçen çocukluklarını geride bırakıp Victoria döneminin katı, ruhsuz mürebbiyelik sistemine teslim olan kız kardeşlerin hayatında da yaşandı.

Brontë'ler için durumun iyi bir yönü de yok değildi, çünkü devrimin altüst edici dalgaları durulmuş, düzen ve hiyerarşi kurulmuştu. İngiltere'de on dokuzuncu yüzyılın başında işçi sınıfında görülen hoşnutsuzluğa paralel ayaklanma hareketi otoriter polis devleti tarafından şiddet kullanılarak bastırılıyordu. Bu gelişmeler kız kardeşlerin hayatına da işçi sınıfının kitlesel Çartizm** hareketi olarak yansdı. Brontë'ler özgür, asi ruhlu muhafazakâr romantik kadınlar olarak bu isyana hem sempati beslediler hem korku, otoriteye karşı ise hem hoşnutsuzluk hem hayranlık. Bu kitapta ele al-

* Tory'ler ve Whig'ler özellikle 18. yüzyılda etkinlikte bulunan iki karşıt siyasal parti. Tory'ler krala ve kiliseye bağlı olan muhafazakâr grubu temsil ederken Whig'ler ise liberal partiyi temsil ediyordu. (Y.N.)

** 19. yüzyıl ortalarında seçim sisteminde reform yapılmasını amaçlayan İngiliz işçi sınıfı hareketi. (Y.N.)

maya çalıştığım gibi tipik alt orta sınıf çelişkisiydi bu. Kardeşler tuhaf, tutarsız radikal muhafazakâr özellikleriyle yazın tarihinde John Ruskin'den, Joseph Conrad'dan T.S. Eliot ve D.H. Lawrence'a uzanan seçkin çizgiye eklenmişti.

Yani Brontë'ler kendilerinden önceki dönemin mirasını bütün karmaşası ve gelenekleriyle devraldılar. Bu çalışmada göstermeye çalıştığım gibi onlar hem isyankâr ve öfkeli hem de muhalif ve muhafazakâr idiler. Bu özellikleri sadece yaşadıkları dönemle ilgili değildi. Yaşadıkları tarih diliminin olumsuzlukları kadar işlerine yarayan yönleri de oldu. Bu tarih dilimi romanlarının kurgusuna fazlasıyla yansıdı. Sosyolojik bir olgudan öte eserlerinin duyarlılık düzeyini artırdı.

Romantik dönemde bir tarih yazıldığını varsayarsak (ki bu nedenle bu çağ tarihsel romanın altın çağıdır), Sanayi Devrimi'nin ilk on beş-yirmi yılı da öyleydi. Yalnızca pamuk atölyeleri, toprağın ticarileşmesi, açlık ve sınıf çatışması değildi söz konusu olan, tarihinde ilk kez büyük ölçüde şehir toplumu olmaya soyunan İngiltere'ye çok uygun yeni bir ruh halinin berraklaşmasıydı. Bu yeni öğretici, duygu ve kurallar, yeni zaman ve mekân algıları, yeni saygı, ilgi odakları ve alışkanlıklar demektir. Charlotte Brontë'nin romanlarındaki ikileme idealist, hayalleri yıkılmış, köksüz, yalnız ama becerikli, özgüvenli kahramanlar gibi yeni bir insan oluşum halindeydi.

Yeni toplum düzeninin tipik birey profili, Charlotte Brontë'nin kahramanlarında gördüğümüz tarzda hem sebatlı, kendini keşfetmeye açık hem de kırılabilir ve duygularını olduğu gibi açığa vurabilen kişilerdi. Söz konusu profile hayatlarını kazanmak için baskı altında çalışmak zorunda olan bu eğitilmiş üç kadından daha uygun prototip bulunamazdı herhalde. Kız kardeşler Yorkshire'daki rahip evinin medeni, korunaklı ortamından çıkıp kültür birikimlerini mürebbiye olarak hizmetine sundukları dünyada korunaksız şekilde maceranın göbeğine düşerler. Böylece uygarlık ile eğitimsizlik, kültür ile emek, kendini ifade etmekle gizlemek arasındaki çatışmaların yeni toplumsal biçimlere evrilen tarihsel akışında yerlerini alırlar.

Burada asıl etkileyici olan bu çatışmaları göğüslerken gösterdikleri cesarettir. Örneğin, Dickens gibi bir çağdaşlarının bu açıdan pek seçeneği yoktu: Yaşadığı zaman kipinden başka anlatacak şeyi yoktu. Brontë'ler ise mit, efsane, halk öyküleri ve fanteziyle yoğrulmuş zengin bir kültürel mirastan beslenmişlerdi. Yine de kendi çağlarını anlatırken ne o düşsel dünyanın arkasına saklandılar ne de o dünyaya sırt çevirdiler. Tersine, eserlerinde bu iki boyutu karmaşık bir örgü içinde buluşturup gotik ile gerçekçiliği, halk öyküleri ile toplumsal gerçekleri yepyeni bir yapıda harmanladılar. *Uğultulu*

Tepeler gibi düş gücünün sınırlarını şiddetle zorlarken sonuna kadar gerçekçi kalabilen bir İngiliz romanı var mıdır?

Ortaya çıkan şey, en azından Charlotte Brontë’de gördüğüm ve ilk baskısı elinizdeki baskıdan otuz yıl önce yapılmış olan bu çalışmada Emily Brontë’nin eserlerindeki bütünlük ile karşılaştırıp eleştirdiğim şey, aslında farklı yazınsal biçimlerin ilginç bir karışımı idi. Artık bütünlüğün otomatik olarak sergilenen bir beceri olmadığını, Charlotte Brontë’nin eserinin yarattığı güçlü etkinin bugünlerde büyük ölçüde yapısal uyumsuzluk unsurlarına dayandığını düşünüyorum ve o ilk yargıma kuşkuyla yaklaşıyorum. Ayrıca bugün, kız kardeşlerin cinsiyeti üzerinden vardığım ve yabancı bir ortamda kırılğan, yalnız bir kız için fazla duygusuz bulduğum Lucy Snowe’un acıları üzerinden bolca örneklediğim sonuçlara da aynı kuşkuyla yaklaşıyorum. Benim çalışmam büyük ölçüde feminizm sonrası döneme giren dünyada feminizm öncesi bir denemeydi ve bu tavrımın bütün izlerini taşımaktaydı. Bugün ise, toplumsal cinsiyeti daha çok kız kardeşlerin karşılaştıkları kısıtlamaları kuşatan ve bu kitabın ele almaya çalıştığı konuyu en can alıcı biçimde odağa yerleştiren alan olarak görüyorum.

Bu kitapta solun Kutsal Üçlüsü olarak bilinen sınıf, ırk ve cinsiyet arasında sınıf, yalnızca cinsiyeti değil, ırk ve etnik kökeni de kenara itiyor. İngiliz yazınının büyük kalemleri Swift, Goldsmith, Shaw, Wilde, Conrad, James, Pound, Yeats, Joyce, Beckett ve T.S. Eliot’ın köken olarak İngiliz olmadığını hatırlatıp ekleyelim: İngiliz yazın tarihine adını yazdıran birçok önemli yazar gibi Brontë’ler de İrlanda kökenliydi. İrlandalılar İngilizlere yüzyıllarca yalnız kira ödeyip et göndermediler, en değerli yazın eserlerinin çoğunu da ürettiler onlar için. İngiliz kıyılarını yalnız nüktedanlıkları ile değil, dil becerileri ve yabancı gözüyle İngiltere’nin tuhafliklarını şahin gibi tespit eden kıvrak zekâları ile de döven İrlandalı göçmenler olmasa İngiliz tiyatrosunda komedi sanatının önemli örneklerinin çoğu olmazdı.

İlk kitapta Brontë’lerin karışık bir etnik kökenden geldiklerine değindimse de bugünkü bakış açımı bunun çok daha fazla söz etmeye değer bir özellik olduğunu düşünüyorum. Kızların tuhaf ve asabi babaları Patrick, County Down kökenli bir İrlandalıydı, bugün bile bazı İrlandalılar için “Brontë ülkesi” onun yetiştiği Ulster bölgesi olarak anılır. Brontë’lerin adı yine Patrick olan huysuz erkek kardeşleri de kısa ve talihsiz yaşamı boyunca İngiliz klişesi işe yaramaz Mick gibi serseri, sarhoş, kavgacı, asi, müsrif, basiretsiz bir tip olarak ipe sapa gelmez hayaller peşinde koşmuştur.

Giriş

Brontë kardeşleri içinde yaşadıkları tarihsel dönemden kopuk, adeta ıssız bir adada yazan, zamandan bağımsız metafizik bir üçlü olarak değerlendirilmenin modası geçti belki ama eserlerinin “tarihsel” okumalarına da hâlâ kuşkuyla yaklaşıyor. Peki, yazın sosyolojisinin hoyrat yöntemleri onca tutku ve derinliği irdeleyebilir mi? *Uğultulu Tepeler* romanında Catherine Earnshaw’u kuşatan o muazzam varoluş sorunsalı büyük bir sanat eserinin sosyolojik okumaya direnişinin mükemmel bir örneği değil midir?

“Sosyolojik” bakışın her şeye uygulanabileceği kanısının çok yaygın olduğunu biliyoruz. Q.D. Leavis’a göre, “*Uğultulu Tepeler* kendisi gibi sosyolojik bir görünüm sergileyen *Büyük Umutlar* romanına ilk bakışta çok benzer”¹. Bazı yazın eserleri sosyolojik okumaya uygundur. Bu eserlerde (üstteki toplumsal kılıftan çok özdeki insan katmanıyla ilgilenen) gerçek eleştirinin odaklandığı derin yapıyı, sosyolojik eleştirinin “yüzey” okumasından destek alarak çözümleyebiliriz. Ortodoks liberal eleştiri de artık yazınsal metinlerin “sosyolojik” okumalarını reddetmiyor; o Soğuk Savaş, politikalarıyla birlikte tarihe karıştı, birlik beraberlik hayal değil! Artık herkes Marksist, liberaller bile. Donald Davie *Thomas Hardy and British Poetry* [Thomas Hardy ve İngiliz Şiiri] başlıklı kitabının önsözünde, “Bu kitapta,” diyor “yazınsal eserlerin ait oldukları ve hitap ettikleri toplumu yönlendiren ekonomik ve

politik etkenlere açık olduğunu baştan kabul ediyorum...”². Graham Hough da ondan birkaç yıl önce şöyle demişti: “Eleştiri bize edebiyatın toplumsal düzen ile olan ilişkisini anlaşılabilir bir şekilde sunmalı. Bunun bir yöntemi var, zaten de bildiğim kadarıyla tek bir yöntemi var. Bu konuda söylenecek her şey bir şekilde Marksizmin uygulama alanından geçecektir...”³

Marksist eleştirinin buz gibi soğukta geçirdiği onca yıldan sonra gördüğü âlicenaplık karşısında yelkenleri suya indirmeyişi nobranlık gibi görülebilir evet, Davie’nin büyük bir rahatlıkla “baştan böyle kabul ediyorum” deyişinden işkillenmek ya da Hough’nun “bir şekilde” deyişini inandırıcı bulmamak nobranlık olabilir. Ama itiraf edelim, bu iyi niyetli yaklaşımlara içinden gelen cevabı verse bu sefer de küstahlık olacaktı. Evet, Davie ve Hough’nun Marksist eleştiriye ikincil rol biçmelerinin bir anlamı olmalı. Tarihsel eleştiri yazın metnine bir ornitologun *The Ancient Mariner*’a [Antik Denizci] ya da bir bahçe uzmanının *The Garden*’a [Bahçe] yaklaştığı gibi yaklaşmaz. Onun temel varsayımı –üstünde sıkça durulduğu üzere– bütün romanların politik, bütün tiyatro oyunlarının tarihsel drama, bütün şiirlerin de toplumsal olduğudur. Marksist eleştiri Daniel’i değil, Disraeli’yi *Ode to Evening*’i [Geceye Övgü] değil *The Deserted Village*’ı [Terk Edilmiş Kasaba] ele alırsa o zaman gerçekten “edebiyat sosyolojisi” yapmış olur ve öyle görülmeyi hak eder. Marksist eleştiri artık liberal demokrasinin hoşgörüsüyle çoğulculuğundan beslenen o muazzam mitolojik, psikanalitik, teolojik, biçemsel-eleştiri yöntemleri yelpazesindeki mütevazı nişine sığmayabilir. Eleştirel işbölümünde Hegel’in meşhur hakikatin birliği kavramına kenardan katkıda bulunan bir rolü tanıımı gereği kabul edemeyebilir. Doğası gereği bu işbölümünün bir bileşeni olmaksızın memnun olacağına tartışmanın zeminini değiştirme iddiasında olması gerekir. İşte Marksist eleştirinin göğüsleyip göğüsleyemeyeceği tartışılan iddia tam da budur.

Edebiyatın tamamen toplumsal bir edim olduğunu söylemek biçimciliktir ve iki kavramın da içini boşaltmaktan

başka işe yaramaz. Yine de iddianın kendisi kavramlardan daha dolu. Çünkü “toplumsal” veya “tarihsel” kavramlarının gereksiz olmadığını, öbür kavramlardan aşağı kalmadığını söylüyor; zaten yöntem olarak ikisi de konumları kesin olarak ayırır. Yazında yüzeyde gördüğümüz “toplumsal” tabaka değil madenin yatağıdır; sözcüklerin ete kemiğe bürünmesini sağlayan estetik kalıptır. Q.D. Leavis, *Uğultulu Tepeler*’in toplumsal bir roman olarak kendine kimliğine dışarıdan bakan yabancılaşmış grafiğini çizer.

Tabii bunlar yazın ve toplum ilişkisinin nasıl sorunsalına neşter vurmaya yetmez. Brontë’lerin yaratıcı kurgularıyla yaşadıkları toplum arasındaki ilişki neydi? Adeta metafizik bir uzaydan Yorkshire çayırlarına inen üç ilginç kız kardeş mitinin dayandığı nesnel bilgiler bizi çok şaşırtabilir. Brontë’lerin yaşadığı Haworth, West Riding’in yün sanayisi bölgesinin merkezine yakındı; o dönemde burada İngiliz toplumunun en sert sınıf çekişmeleri yaşanıyordu. Çocukluk yılları yörenin dağ kulübelerindeki binlerce yoksul kadının, erkeğin işçi olarak köylere ve kasabalara göçtüğü perişanlık yıllarıydı. Kısacası, kardeşlerin yaşamı Karl Marx’ın *Kapital*’de İngiliz tarihinin en büyük trajedisi olarak tanımladığı olayların etkisinde geçti⁴. Daha çocukken makinelerin kırılışına, ergenliklerinde Yeni Yoksulluk Yasaları’na karşı başlatılan isyanlara ve tırmanan gerilime, yetişkinlik yıllarında ise Plug grevlerine, Çartizm hareketine, Tahıl Yasaları’na ve On Saatlik İşgünü Yasası’na tanık oldular. Eric Hobsbawm şöyle der: “1830 ve 1840’larda (West Riding) Kuzey’deki aşırı Radikal ve Çartist hareketin kalesi sayılabildi.”⁵ Bu fikre, Halifax’teki Kuzey Birlikleri’ne komuta eden Sir Charles Napier de katılır ve 1841’de şöyle der: “Bölge yakıcı bir içsavaşı başlatacak her türlü unsura sahip.”⁶ Bu arada, Haworth da Sanayi Devrimi öncesinden kalmış doğanın kalbinde huzurlu bir vaha değildir tabii. Çok sayıda tekstil atölyesi ve yüz yılı aşan bir sanayi geçmişi vardır. Gaskell yoksul nüfusun baskın olmadığını düşünse de⁷ kardeşlerin kapılarının önünde yaşanan derin bir yoksulluğa tanık oldukları kesindir.

Tarihsel olanın, iktisadi değişimlerin, toplumsal dokudaki dönü-
şümlerin, kültürdeki farklılaşmaların izlerini edebiyatta, daha
geniş olarak düşünöldüğünde sanatta sürmek mümkün müdür,
yoksa edebiyat ya da sanat –dilediğinde– böyle kaygılardan
azade, özerk bir faaliyet alanı mıdır?

Edebiyat eleştirisinin, özellikle bu sahadaki Marksist geleneğin
en önemli temsilcilerinden Terry Eagleton yukarıdaki sorudan
yola çıkıyor ve dünya edebiyatının nevi şahsına münhasır karakterlerinden
Brontë Kardeşleri ele alıyor. Vardığı sonuç, bu eksantrik üçlünün Kuzey İngiltere kırsalına gökten zembille inmediği,
Brontë’lerin yapıtlarının eleştirel bir gözle okunduğunda hem
kardeşlerin yetiştikleri ortamın hem de sonrasında yaşadıkları
dönemin canlı bir tasvirinin elde edilebileceęi.

Hareket noktası Eagleton’ın bir makalesi olan, daha sonra 1975’te
kitaba dönüşen bir çalışma *Güç Mitleri*. Ancak aradan otuz yıl
geçtikten sonra, 2005’te Eagleton, vaktiyle etnik köken, ırk,
toplumsal cinsiyet gibi kategorilere hak ettikleri derecede yer
vermediğini açık yüreklilikle itiraf ediyor, bu eksikliği tamamlamak üzere tekrar kaleme sarılıp kitabına bu son şeklini veriyor.

Kapak resmi: Patrick Branwell Brontë

© canyayinlari.com ✈ twitter.com/canyayinlari f facebook.com/canyayinevi

ISBN: 978-975-07-3411-3

9 789750 734113